

B. VLAHOVIĆ.
Skulptura LIX.
Zagreb, Gliptoteka
HAZU

Apostolske (papinske) vizitacije čuvaju se u Vatikanskom arhivu, a ostale u arhivima biskupija ili redovničkih zajednica. U Vatikanskom arhivu čuvaju se i relacije (izvješća) pojedinih biskupa koji sadrže većinu vizitacija. Za naše područje posebno su vrijedne apostolske vizitacije F. Sormana (1573) za Dubrovnik, A. Valiera (1579) za Istru i Dalmaciju, A. Priulija (1603) za Dalmaciju i dr.

LIT.: M. Hrg i J. Košanović, Vizitacije zagrebačke (nad)biskupije 1615–1913, Zagreb 1989. A. Bad.

VIZLER, Greta, slikarica (Zagreb, 10. IV. 1925). U slikarstvu samouka, učila kod J. Mišca i J. Resteka. U tragu novoga futurizma slika krajolike dinamičnih prostornih planova i izrazite kromatske gestualnosti (*Uspon u magli*, 1980; *Užareni asfalt*, 1982). Nadahnjuje se doživljajem putovanja, iz čega proizlazi subjektivna vizija boje, svjetlosti i pokreta (*Crvena večer*, 1984; *Euforija jutarnjeg polaska*, 1992). Samostalno je izlagala u Zagrebu, Rijeci, Pagu, Primoštenu i Novalji.

LIT.: V. Bužančić, Slikarstvo Grete Vizler (katalog), Zagreb 1987. — D. Grubić, Greta Vizler (katalog), Zagreb 1992. Ž. Sa. i R.

VIZUALNA POEZIJA → KONKRETNA POEZIJA

VIZVARI, Kata, naivna kiparica (Novigrad Podravski, 7. IV. 1918). Po zanimanju domaćica. Radi skulpture u glini od 1968. Djela joj se odlikuju meko modeliranim oblicima i oštrim zapažanjem karakterističnih pojedinosti (*Figure*, 1971; *Majka s djetetom*, 1972; *Sneha*, 1985; *Beračica jabuka*, 1987). Samostalno izlagala u Trogiru i Münsteru.

LIT.: V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, Zagreb 1973. — B. Jelušić, Kata Vizvari (katalog), Hlebine—Zagreb 1988. R.

VIŽINADA, selo u Z dijelu Istre. Župna crkva Sv. Jeronima sagrađena je 1859. u klasicističkome stilu, na mjestu romaničke crkve koja se spominje 1178. Nedaleko župne crkve uz cestu je romanička crkva Sv. Ivana Krstitelja, pregrađena u doba baroka, a na I je strani sela također romanička crkva Sv. Barnabe. U mjestu je i gotička kapela Sv. Ane (obitelj Fakneta). — U selu Ferenci je gotička crkva Sv. Lovre sagrađena na ranokršć. lokalitetu. U selu Radoslavi romaničko-gotička crkva Sv. Nikole, a uz cestu prema Poreču crkva Sv. Roka iz 1583. Na području župe postojale su još srednjovj. crkve Sv. Barbare i Sv. Marije u Ružaru, Sv. Luke na brdu Medulin, Sv. Vida na brdu Brig.

LIT.: A. Šonje, Crkvena arhitektura zapadne Istre, Zagreb 1982.

A. Bad.

VIŽINTIN, Boris, povjesničar umjetnosti (Plase, 1. IX. 1921). Diplomirao 1948. u Zagrebu, 1955/56. bio na poslijediplomskom studiju u Musée d'art moderne u Parizu, 1962. doktorirao u Ljubljani (*Ivan Simonetti, riječki slikar XIX. st.*). Od 1951. do umirovljenja 1988. direktor Moderne galerije u Rijeci. Lik. kritike objavljuje od 1947. u domaćim i stranim periodicima. Piše studije o riječkim slikarima i kiparima XIX. st., monografije o umjetnicima i predgovore katalogima. Organizator je i pokretač izložaba u Rijeci (Riječki salon, Biennale mladih, Međunarodna izložba originalnog crteža) i inozemstvu.

BIBL.: Ivan Simonetti, riječki slikar XIX. stoljeća, Riječka revija, 1952, 2; Izložba riječkog slikarstva XIX. stoljeća (katalog), Rijeka 1954; Spacal (katalog), Rijeka 1954; Strossmayer i Simonetti, Bulletin JAZU, 1954, 5–6; Slikarstvo Jakova Smokvine, ČIP, 1956; Slikarstvo

Rijeke u 19. stoljeću, Jadranski zbornik, 1957; Oton Gliha, Zagreb 1958; Rijeke u očima slikara (katalog), Rijeka 1960; Ante Kaštelančić, Zagreb 1961; Ivan Simonetti, riječki slikar 19. stoljeća, Zagreb 1965; Slavko Kopač (katalog), Zagreb 1966; Likovni život Rijeke od oslobođenja do danas, Vijesti MK, 1968; Riječka »Scuola di disegno«, Peristil, 1980, 23; Prilog izučavanju kulturno-umjetničke prošlosti Rijeke, ibid., 1982, 25; Enigma autorstva Canzio Darin Beda, ibid., 1986, 29; Likovni život Rijeke od 1890–1940, Dometi, 1986; Vatroslav Donegani, Panorama, 1986; Futurizam i konstruktivizam Romola Venuccija, Peristil, 1987, 30; Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća. Slikarstvo—kiparstvo, Rijeka 1993; Josip Moretti Zajc, Rijeka 1994.

LIT.: Dodjela Nagrada Pavao Ritter Vitezović, Vijesti MK, 1987, 1–2.

V. Fo.

VJESNIK ARHEOLOŠKOG MUZEJA U ZAGREBU, glasilo koje s manjim prekidima izlazi od 1870; najstariji muzejski i arheol. časopis u Hrvatskoj. U njemu se objelodanjuju radovi iz svih arheol. razdoblja, pretežno s prostora koji pokriva domicilni muzej. Prvi je urednik bio Š. Ljubić, koji je uređivao nultu (1870–76) te staru seriju (1879–92). Novu seriju uređuje J. Brunšmid (1895–1919), a nasljeđuje ga V. Hoffiller (1928–42). Treću seriju (od 1958) uređuju M. Gorenc, D. Rendić-Miočević, B. Vikić-Belančić, Z. Dukat i A. Rendić-Miočević. Nekoliko je brojeva posvećeno istaknutim arheolozima: J. Brunšmidu, Š. Ljubiću, Z. Vinskom, M. Gorencu, D. Rendiću-Miočeviću. God. 1970. izišao je broj posvećen stotoj obljetnici Vjesnika.

LIT.: M. Marović, Vjesnik arheološkoga muzeja u Zagrebu (Bibliografija 3. serije Vjesnika Arheološkog muzeja u Zagrebu), VjAM, 1988, 21. M. Bač.

VJESNIK ZA ARHEOLOGIJU I HISTORIJU DALMATINSKU, glasilo Arheološkoga muzeja u Splitu; 1878–1918. izlazilo pod nazivom *Bullettino di archeologia e storia Dalmata*. Osim arheološko-epigrafske građe objelodanjuje i ostalu pov. građu s područja J Hrvatske. Vjesnik donosi i Bibliografiju knjiga, članaka i recenzija o arheologiji, povijesti i povijesti umjetnosti Dalmacije, koju je najduže uređivala N. Anzulović. Vjesnik su uređivali: M. Glavinčić, G. Alačević, F. Bulić, M. Abramić, D. Rendić-Miočević, M. Suić, M. Nikolanci, B. Gabričević, Ž. Rapanić, B. Kirigin i N. Cambi.

M. Bač.

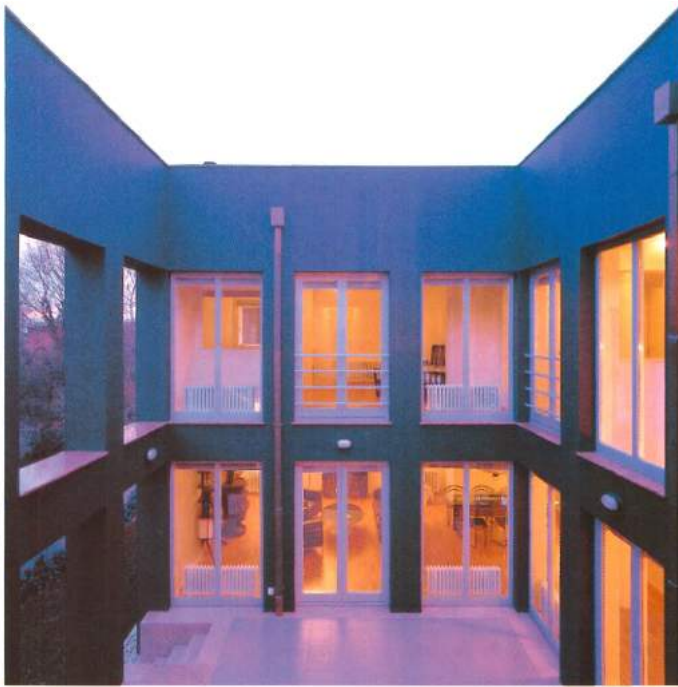
VLADANOV, Nikola → NIKOLA VLADANOV

VLADIĆ, Marin, klesar kipar (druga pol. XV. i poč. XVI. st.); podrijetlom s Brača. God. 1483. stupio u radionicu kipara Nikole Firentinca za vrijeme njegova rada na šibenskoj katedrali. Spominje se 1502–03. pri gradnji i ukrašavanju splitskih renesansnih gradskih zidina. Vjerojatno je njegovo djelo reljef *Gospa s djetetom* (*Gospa od porodi-lja*) u zidanoj edikuli na sjev. gradskim zidinama, budući da odaje utjecaj Nikole Firentinca. U Splitu se V. spominje još 1518. Možda je isto-vjetan s kamenarom Marinom s Brača, koji je kao mladić 1487. pratio kipara I. Duknovića u Madžarsku.

LIT.: K. Cicarelli, Reljef Firentinčeve škole u Splitu, Prilozi—Dalmacija, 1953, str. 29–32. D. Kt.

VLAHOVIĆ, Branko, kipar (Bjelovar, 1. IX. 1924 — Zagreb, 10. XI. 1979). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1951 (G. Antunac, V. Radauš). Poslijediplomski studij završio 1953 (F. Kršinić). Bio je lik. pedagog u Zagrebu. Zarana se oslobodio kršinićevske manire, lišio skulpturu narativnosti i krenuo u istraživanje geometrijskih oblika bliskih arhitekturi (*Skulptura IV*, 1963). Njegova djela iz 1966–68. zatvorena su tijela kubičnih volumena, izvedena u patiniranom drvu (*Reljef I*, 1966;

D. VLAHOVIĆ, obiteljska kuća Kolovrat-Raubar u Zagrebu

Skulptura XXIX, 1967). U razdoblju 1968–74. većinu radova izvodi u crnome limu, napušta simetriju i uspostavlja dinamičnu ravnotežu među oblicima oštih bridova (*Skulptura XLIII*, 1970–74). Potkraj života radio u kovinama visoka sjaja (*Skulptura LXX*, 1977). Tragao je za »impersonalnom« skulpturom primarnih struktura i razvio se u jednoga od najvažnijih predstavnika minimalizma u Hrvatskoj. — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1967, 1970, 1975, 1981 — retrospektivna izložba). Autor je spomenika *Ikar* u Zagrebu (1960) i *Nimfa* u Karlovcu (1964).

LIT.: D. Schneider, Branko Vlahović (katalog), Zagreb 1967. — D. Venturini, Branko Vlahović, ČIP, 1967, 173. — Z. Rus, Susret znanosti i umjetnosti (katalog), Zagreb 1975. — G. Quien, Branko Vlahović, ŽU, 1976, 24–25. — T. Lukšić, Branko Vlahović (katalog), Zagreb 1977. — A. Adamec i V. Mažuran, Branko Vlahović — skulpture i crteži (katalog), Zagreb 1981. — M. Susovski, Minimalizam (katalog), Zagreb 1983. Ž. Sa.

VLAHOVIĆ, Dragomir (Maji), arhitekt (Zagreb, 1. X. 1945). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1970 (M. Begović). God. 1970–74. djeluje u Zavodu za urbanizam grada Samobora, potom samostalno, a od 1981. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu na kojemu je od 1995. docent. U Vlahovićevu se opusu ističu projekti obiteljskih kuća, među kojima se izdvajaju kuće Lindić (1978), Profeta (1980) i Gmaz (1982) — sve u Samoboru, te kuća Kolovrat-Raubar (1986) u Zagrebu i kuće R. Benković (1989) i A. Benković-Kobas (1991) u Lučkom. Sudjeluje na međunarodnim konceptualnim arhit. natjecanjima (1977, počasna nagrada, Tokyo International Lighting Design Competition). — Dobitnik je velike nagrade 26. zagrebačkoga salona 1991.

I. VLAŠIĆ, *Pogled na Kamešnicu*

BIBL.: *Kasni modernizam*, Arhitektura, 1983, 184–185; *Struktura obiteljske kuće*, ibid., 1983–84, 186–188; *Novi dvorec v severozahodnem delu Hrvaške*, Sinteza (Ljubljana), 1985, 69–72.

LIT.: D. Matičević, Pojediniosti (katalog), Zagreb 1982. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. — M. Hrčić, Crno je lijepo, ČIP, 1991, 3–4. — F. Vukić, Arhitektura obiteljske kuće 1974–1994 (katalog), Samobor 1994. F. Vu.

VLAJČIĆ, Nenad, slikar (Imotski, 7. XII. 1948). Završio studij fizike na Prirodno-matematičkome fakultetu u Sarajevu. Slikarstvom se bavi od 1975. Stilski blizak M. Berberu. Njegove su neobarokne ekspresionističke kompozicije izraz dramatičnih egzistencijalnih stanja (ciklus *La danse vivante con brío*, 1985–87). Samostalno je izlagao u Supetru, Imotskom, Splitu, Zagrebu i Sarajevu.

LIT.: V. Bužančić, Nenad Vlačić (katalog), Zagreb 1987.

Ž. Sa.

VLAŠIĆ, Ivica, slikar (Vareš, 23. IX. 1954). Diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu 1976, te specijalizirao slikarstvo u Varšavi 1981. Slika krajolike hiperrealistički, s lirskim naglascima (*Krajolik iz okolice Livna*, 1982; *Krajolik s konjima*, 1990). Lik. pedagog u Livnu. Samostalno izlagao u Livnu, Kupresu, Splitu, Repišću kraj Jastrebarskoga i Zagrebu.

LIT.: D. Kečkemet, Ivica Vlašić (katalog), Split 1993. — J. Luketa-Marković, Ivica Vlašić (katalog), Repišće 1993. — D. Horvatić, Ivica Vlašić (katalog), Zagreb 1994. D. Hč.

VLATKOVIĆ, Božidar, slikar (? — Dubrovnik, 1521). Njegova se porodica, podrijetlom iz Kručice kraj Slanoga, prije zvala *Velisalić*. U mladosti radi (oko 1462) kod V. Rajanovića, ubrzo prelazi L. Dobričeviću, kod kojega radi 1463. i ponovno 1477–78. Neko vrijeme djelovao i u Kotoru. Suradivao s drvorezbarom M. Radosalićem; 1470. imao je svoju radionicu, a nakon smrti L. M. Dobričevića (1478) radi samostalno te sa svojim sinom Nikolom Božidarevićem — od 1494. do Nikoline smrti. Izvodi s Nikolom 1494. oltarnu sliku za obitelj Gradić, a 1495. veliku oltarnu palu za franjevačku crkvu u Cavtatu. — God. 1479. izrađuje prema narudžbi iz Manfredonije u J Italiji drvene ukrase za strop i oslikane škrinje. Pretpostavlja se da je jedino njegovo očuvano slikarsko djelo oštećena slika Majke Božje u franjevačkoj crkvi u Cavtatu.

LIT.: M. Kašanin, Oltarske slike u crkvi na Dančama, Umetnički pregled (Beograd), 1941, 2, str. 51. — C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, str. 213. — Lj. Karaman, O staroj slikarskoj školi u Dubrovniku, Anali—Dubrovnik, 1953. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV. i XVI. stoljeća, Zagreb 1968. — G. Gamulin, Bogorodica s djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske, Zagreb 1971. — K. Prijatelj, Cavtatska slika Bogorodice s djetetom (prijedlog za Božidara Vlatkovića kao slikara), Rad JAZU, 1971, 359, str. 197–200. — Isti, Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1983, str. 29. D. Kt.

VLATKOVIĆ, Tomkuša, klesar (Dubrovnik, XV. st.). Od 1457. izvodi u Dubrovniku s ostalim majstorima bogate arkade dominikanskoga klaustara, prema djelomično preinačenu nacrtu Masa di Bartolommea; obvezao se 1464. da će sagrađiti u pet godina cijelo zap. krilo klaustara, ali je umro prije završena posla. Poput ostalih dubrovačkih klesara, i on je radio prozore, portale i arhit. ukrase: 1450. ugovara izradbu jedne bifore, dvojih vrata i prozora na katedrali; 1451. kleše kameni namještaj u palači Marina Gundulića; 1455. izvodi s ostalim majstorima ukrašene gotičke prozore za nasljednike Damjana Sorkočevića, 1459. za Stijepa Crijevića, a 1462. za Paskoja Celjubinovića.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 118–120, i 125. D. Kt.

VOČA → DONJA VOČA

VOČIN, selo JZ od Podravske Slatine. Na brijegu iznad mjesta dominiraju ruševine burga, koji se spominje pod imenom *Athyin*, *Othyn* (prema imenu obitelji, ogranku roda Aba, koja ga je držala u doba Anžuvina). Od 1434. u posjedu je Gorjanskih, I. Korvina i, od 1508, Batthyányja; 1538–1687. u rukama Turaka. Velika jednobrodna kasnogotička crkva Sv. Marije (podigao vjerojatno herceg I. Korvin) ima izduženo poligonalno svetište s potpornjima. Uza svetište je prislonjen zvonik, pod kojim je sakristija; na suprotnoj strani, uz brod tri su kapele. Građevina ima niz zanimljivih arhit. detalja: visok trijumfalni luk, bogato profilirane doprozornike (prozori visoki do 7 m), fragmente tankih rebara svoda (stilski element vladislavske gotike), kružni otvor (bez rozete) na gl. pročelju i širok gotički portal s motivima prekrštenih štapića i klesanim ornamentima na štapićima. S vanjske strane crkve očuvan je niz konzola, na kojima